

MEDEDELING

Opmars Ringslang zet door

In het artikel "De Ringslang in het Wormdal, een grensgeval" (JANSSEN *et al.*, 2013) wordt ingegaan op de bescheiden opmars van deze soort in oostelijk Zuid-Limburg. Ruim een half jaar later zijn er enkele interessante ontwikkelingen te melden. Naast vele waarnemingen uit het Wormdal zelf zijn er nu ook meldingen van verkeersslachtoffers in Kerkrade (Haanraderweg) en uit het Duitse Wormdal ten noorden van Rimbürg, waar soortspecifieke beschermingsmaatregelen (aanleg broeihopen) zijn uitgevoerd.

De Ringslang (*Natrix natrix*) lijkt zich dus noordwaarts uit te breiden in het Wormdal. Daarnaast liggen er ook twee meldingen voor uit de omgeving Vaals. Ten zuiden van het Platte Bosch werd in juli 2013 een overreden exemplaar gevonden en op 11 augustus 2013 werd er in een tuin in de bebouwde kom van Vaals een Ringslang gevangen (en weer losgelaten). Dit laatste dier vertoonde soortspecifiek afweergedrag (dood houden/akinese) om de twee plaatselijke katten om de tuin te leiden.

Bovenstaande meldingen bevestigen de opmars van de Ringslang in dit deel van Zuid-Limburg en we roepen hierbij iedereen

op om meldingen van Ringslangen door te geven via de diverse portalen zodat we deze opmars op de voet kunnen blijven volgen.

Ingo Janssen & Monique Vossen

Literatuur

- JANSSEN, I., R.P.G. GERAEDS, V.A. VAN SCHAİK, E. GOVERSE & L.C.J. PAULSEN, 2013. De Ringslang in het Wormdal, een grensgeval. *Natuurhistorisch Maandblad* 102(2):21-25.

FIGUUR 1

Ringslang (Natrix natrix) uit Vaals (foto: Monique Vossen).

BOEKBESPREKING

WANHOOP NOOIT AAN VOORUITGANG Brieven van Jac. P. Thijssse

COESËL, M., 2012. Uitgeverij Boom, Amsterdam. 312 pagina's. ISBN 978 94 61055 77 4. Prijs € 19,90. Verkrijgbaar via de boekhandel.

Jac. P. Thijssse (1865-1945) is een van de belangrijkste grondleggers van de Nederlandse natuurbescherming. Spoorwerk naar de correspondentie van Thijssse door Marga Coesël, samensteller en schrijfster van *Wanhoop nooit aan vooruitgang*, leverde ruim 700 brieven op. Meer dan 200 ervan zijn in dit boek opgenomen. Daarbij heeft de schrijfster getracht een zo evenwichtig mogelijk beeld te geven van de persoon en het werk van Thijssse. De brieven bestrijken de periode 26 juni 1894 tot 7 januari 1945, de dag vóór zijn dood. De meeste betreffen de jaren 1940-1944. In het boek is alleen de

correspondentie van Thijssse opgenomen. Dit is wat mij betreft een goede keuze, zeker omdat hij een boeiende manier van schrijven had. De brieven zijn gericht aan een grote verscheidenheid van mensen. Voordat ze in het boek zelf aan bod komen, wordt een korte kenschets gegeven van het leven van Thijssse. Het boek wordt afgesloten met een

beschouwing over de correspondentie en de keuzes die voor dit boek zijn gemaakt.

De brieven laten goed zien hoe bevologen Thijssse was en hoeveel energie hij stak in natuurbescherming. Hij liep over van de ideeën, ging onvermoeibaar door met het initiëren van de bescherming van waardevolle natuurgebieden en besteedde veel tijd aan de kopij voor de *Levende Natuur*. De brieven geven verder een beeld van de natuurbescherming in die dagen en van de beginjaren van Vereniging Natuurmonumenten. Thijssse correspondeerde hier veel over met Van Tienhoven, bestuurslid en later voorzitter van Natuurmonumenten. Zeer boeiend zijn ook de brieven uit de oorlogsjaren. Het werd toen voor Thijssse zowel lichamelijker als door de beperkingen die de oorlog met zich mee bracht, steeds moeilijker om zich actief met zijn passie bezig te houden. Toch bleef hij tot zijn dood uitermate betrok-

ken en zijn bemoeienissen gingen onvermoeibaar door. Dat Thijssse ook zeer betrokken was bij de natuur in Limburg blijkt uit verschillende van de brieven. Hij maakte zich zorgen over de uitbreiding van de mergelwinning, stoorde zich aan de ideeën over de aanleg van een stuwmeer in het Geuldal, uitte zijn teleurstelling over de ontginning van het Belfelder Broek en had veel Limburgse natuurgebieden, zoals Sint Jansberg, Leudal, De Zoom en vele gebieden in Zuid-Limburg op zijn verlanglijst staan. Het boek geeft niet alleen veel inzicht in de natuurbescherming in de eerste helft van de vorige eeuw, het geeft ook een goed beeld van de persoon Thijssse en welke actieve en positieve rol hij bij natuurbescherming heeft gespeeld. Bovendien leest het als een spannend jongensboek. Wat mij betreft een echte aanrader.

GUIDO VERSCHOOR